Eerste Kamer der Staten-Generaal

Binnenhof 22
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070-312 92 00
fax 070-312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Mevrouw mr. drs. I.K. van Engelshoven
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

datum *10 november 2020*
betreft *Mededeling 'De Europese onderwijsruimte tegen 2025 tot stand brengen'*
ons kenmerk *167808u*

Geachte mevrouw Van Engelshoven,

De commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft met belangstelling kennisgenomen van de mededeling van de Europese Commissie van 30 september 2020 met de titel 'De Europese onderwijsruimte tegen 2025 tot stand brengen'.[1] Deze mededeling leidt bij de leden van enkele fracties tot vragen en opmerkingen.

De leden van de **PvdA**-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de mededeling. Zij stellen daarover enkele vragen, waarbij de leden van de fractie van **GroenLinks** zich aansluiten. Het is een ambitieus programma dat beoogt bij te dragen aan toekomstvast onderwijs. De aan het woord zijnde leden onderschrijven de gestelde prioriteiten. Hoe oordeelt de regering over de inspanningen die op onderdelen gedaan worden? Zijn deze toereikend om de aangegeven ambities waar te maken en wat wordt de inzet van de regering in dezen? Een voorbeeld is dat de prestaties voor lezen op EU-niveau en daarbinnen in Nederland verslechterd zijn. In de mijlpalen en middelen wordt geen nadere invulling hieraan gegeven. Is de regering bereid om in de EU te pleiten om aandacht te besteden aan de werkwijze om de leesvaardigheid van Europese burgers te bevorderen te beginnen met de leerlingen in het basis- en voortgezet onderwijs? Is de regering het met de leden van de PvdA-fractie eens dat een groot offensief tegen laaggeletterdheid nodig is? Zo ja, wat mogen zij op dit terrein van de regering verwachten?

In de aanbevelingen wordt gepleit om via het versterkte Erasmus-programma leermobiliteit te actualiseren en de transversale vaardigheden te bevorderen. Welke ambities heeft de regering om daarbinnen te investeren in gezamenlijke opleidingen en onderzoeks- en innovatieprogramma's binnen de EU?

Binnen het aandachtsgebied "Onderwijs en opleiding inclusiever en gendersensitiever maken" wordt gepleit voor een Europees kwaliteitskader voor stelsels voor kwaliteitsvolle voor- en vroegschoolse educatie en kinderopvang. Zoals bekend vinden de leden van de PvdA-fractie het van belang dat

[1] COM(2020)625; dossier E1200013 op https://www.eerstekamer.nl/eu/

ieder kind gebruik kan maken van deze voorzieningen. Deze zijn vooral ook van belang voor kinderen met bijvoorbeeld een taalachterstand. Welke ambitie wil de regering op dit gebied nastreven?

De Europese Commissie pleit voor een leven lang leren en inzet op bij- en nascholing van volwassenen. Het is dan van belang dat de arbeidsvoorwaarden en voorzieningen zo worden vormgegeven dat dit gestimuleerd en gefaciliteerd worden. Wat wordt de inzet van de regering op dit gebied? Daarbij pleit de Europese Commissie voor het aanpassen van het stelsel van hoger onderwijs en het beroepsonderwijs en -opleidingen om hierbij een sleutelrol te kunnen vervullen en voor het bereiken van een meer diverse studentenpopulatie. Wat wordt de inzet van de regering op dit gebied en wat betekent dit voor het huidige stelsel van middelbaar beroeps- en hoger onderwijs?

De Europese Commissie pleit voor aandacht in het onderwijs op alle niveaus ter bevordering van milieuduurzaamheid. Er wordt een Europees competentiekader op dit gebied ontwikkeld. Hoe gaat de regering met deze ambitie om bij de verdere ontwikkeling van de curricula voor het Nederlandse onderwijs?

De Europese Commissie neemt de aanbeveling over van de Raad betreffende het automatisch wederzijds erkennen van kwalificaties van het hoger onderwijs, hoger secundair onderwijs en opleidingen en resultaten van leerperioden in het buitenland. Hoe staat de regering ten opzichte van dit voornemen? Welke stappen gaat zij zetten om dit gestalte te geven?

Hoe verhouden de Nederlandse prestaties zich ten opzichte van de in paragraaf 4.3 "De voortgang op de voet" geformuleerde doelstellingen en streefcijfers? Welke specifieke maatregelen gaat de regering ondernemen om de prestaties op de genoemde terreinen te verbeteren?

De leden van de **PVV**-fractie merken op dat tijdens de Europese top in Göteborg in 2017 werd bepaald dat iedereen recht heeft op hoogwaardige en inclusieve voorzieningen voor onderwijs, opleiding en een leven lang leren. De Europese leiders hebben toen beloofd om toe te werken naar een Unie waarin jongeren het best mogelijke onderwijs en de best mogelijke opleiding kunnen genieten en op het hele continent kunnen gaan studeren en een baan kunnen vinden. En dat het juiste onderwijs onder andere gericht moet zijn op gedragsverandering en vaardigheden ten behoeve van de groene economie en het klimaat. Onderwijs en opleiding als drijvende kracht, afgestemd op een groene en digitale transitie. Voor de leden van de PVV-fractie is onder andere deze eenzijdige benadering van het geven van Europese onderwijsruimte aanleiding om enkele vragen te stellen. De leden van de **FVD**-fractie sluiten zich bij deze vragen aan.

Kan de regering aangeven waarom het streven naar Europese onderwijsruimte voornamelijk zal worden gericht op gedragsverandering en overdracht van kennis en vaardigheden, waarbij een geplande, ideologische klimaatadaptatie (de groene economie en digitale transitie) centraal zal staan? In hoeverre kan men in dat geval spreken van Europese onderwijsruimte overeenkomstig het subsidiariteitsbeginsel en met volledige inachtneming van de bevoegdheden van de lidstaten op het gebied van onderwijs en opleiding?

Kan de regering uitleggen wat, in het kader van 'Europese onderwijsruimte tegen 2025', de consequenties op termijn zijn voor de Nederlandse onderwijsbegroting, voor de Nederlandse onderwijstaal

en de Nederlandse onderwijsinstellingen, gelet op de plaatsing van studenten uit de EU en het chronisch tekort aan (studenten)huisvesting, als aanzienlijke aantallen Europese studenten na de coronacrisis besluiten om hun studie/opleiding niet digitaal maar fysiek in ons land te gaan volgen?

De commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap ziet met belangstelling uit naar uw reactie en ontvangt deze graag binnen **vier weken** na dagtekening van deze brief.

Hoogachtend,

Mr. M.H. Bikker
Voorzitter van de commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Een gelijkluidende brief is verstuurd aan de minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media